

Az európai adatvédelmi biztos véleménye a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK tanácsi rendelet és az 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról

(2012/C 37/02)

AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 16. cikkére,

tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájára és különösen annak 7. és 8. cikkére,

tekintettel a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre ⁽¹⁾,

tekintettel a személyes adatok közösségi intézmények és szervek által történő feldolgozása tekintetében az egyének védelméről, valamint az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 2000. december 18-i 45/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽²⁾ és különösen annak 28. cikke ⁽²⁾ bekezdésére,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

I. BEVEZETÉS

I.1. Egyeztetés az európai adatvédelmi biztossal

1. 2011. július 19-én a Bizottság elfogadta a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK tanácsi rendelet és az 561/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot (a továbbiakban: a javaslat) ⁽³⁾. A javaslatot a „Digitális menetíró készülék: Útiterv a jövőbeli tevékenységekhez” című közlemény (a továbbiakban: a közlemény) ⁽⁴⁾ kísérte. A javaslatot és a közleményt egyeztetés céljából ugyanazon a napon elküldték az európai adatvédelmi biztosnak.
2. Az európai adatvédelmi biztossal 2011 áprilisa során informálisan már egyeztettek a javaslat egy korábbi változatáról, amellyel kapcsolatban az európai adatvédelmi biztos 2011. május 13-án közölte informális észrevételeit. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli az informális egyeztetést, ami segített abban, hogy adatvédelmi szempontból még a megfogalmazás korai szakaszában javítsanak a szövegen. Ezen észrevételek közül többet is figyelembe vettek a javaslatban. Az európai adatvédelmi biztos üdvözölné, ha a javaslat a preambulumban utalna erre a véleményre.

I.2. Általános háttér

3. A javaslat a menetíró készülékek közúti személyszállításra és áru fuvarozásra használt járművekbe történő beépítésével és az ilyen járművekben történő használatával foglalkozik annak ellenőrzése érdekében, hogy a hivatásos gépjárművezetők betartják-e a vezetési időre és a pihenőidőszakokra vonatkozó szociális jogszabályokat ⁽⁵⁾.
4. 1985 óta e célból a menetíró készülékekre vonatkozóan érvényben van egy rendszer, amelynek alapját a menetíró készülék és a tachográf-kártyák ⁽⁶⁾ együttesen képezik. A menetíró készülék rögzíti, tárolja, megjeleníti, kinyomtatja és kiadja a járművezető tevékenységéhez kapcsolódó adatokat. A tachográf-kártya a menetíró készülékkel történő használatra szánt intelligens kártya, amely lehetővé teszi a kártyatulajdonos szerepének a menetíró készülék általi meghatározását, valamint az adatátvitelt és -tárolást.

⁽¹⁾ HL L 281., 1995.11.23., 31. o.

⁽²⁾ HL L 8., 2001.1.12., 1. o.

⁽³⁾ COM(2011) 451 végleges.

⁽⁴⁾ COM(2011) 454 végleges.

⁽⁵⁾ Lásd különösen a vezetési időkről és pihenőidőkről szóló 561/2006/EK rendeletet, a közúti fuvarozásban utazó tevékenységet végző személyek munkaidejének szervezéséről szóló 2002/15/EK irányelvet, valamint a Közösségben egyes gépjármű-kategóriákra sebességkorlátozó készülékek felszereléséről és használatáról szóló 92/6/EGK irányelvet.

⁽⁶⁾ A tachográf-kártya a következő típusú lehet: i. járművezetői kártya, ii. ellenőrzőkártya, iii. műhelykártya és iv. vállalkozáskártya; lásd a fogalom meghatározásokat a javaslat 2. cikkében.

5. A javaslattervezet módosítja a jelenleg hatályban lévő, a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló 3821/85/EGK rendeletet (a továbbiakban: a rendelet), és összhangba hozza azt a jelenlegi technológiai fejleményekkel, abból a célból, hogy javítsa a digitális menetíró készülék használatát az analóg menetíró készülékekhez viszonyítva, és kiszélesítse funkcióinak körét egy új típusú digitális menetíró létrehozása érdekében. Az új digitális menetíró készülék a következő technológiai jellemzőkkel bővíti: i. földrajzi helymeghatározó eszközöket használ egyes járművezetők helymeghatározó adatainak automatikus gyűjtéséhez; ii. távoli kommunikációs eszközöket használ távoli ellenőrzésekhez; és iii. az intelligens közlekedési rendszerekhez (ITS) csatlakozó, standard interfésszel rendelkezik, amely lehetővé teszi, hogy a jármű ITS-platformjának alapvető részévé váljon (7).
6. A javaslat több olyan kérdést felvet, amelyek a közleményben meghatározott, további kiegészítő intézkedéseket kívánnak meg. A közlemény számos, a Bizottság által kezdeményezendő intézkedést határoz meg, ideértve a digitális menetíró készülékek – a rendelet IB. mellékletében megállapított – műszaki előírásainak felhatalmazáson alapuló jogi aktusok által történő aktualizálását és a biztonsági mechanizmusok javítását, valamint a vezetői engedélyekről szóló 2006/126/EK irányelv módosítását a hivatásos gépjárművezetők által a menetíró készülékekben használt járművezetői kártyák és a vezetői engedélyek funkcióinak egyesítése érdekében.

1.3. A javaslattal kapcsolatban felmerülő adatvédelmi kérdések

7. A menetíró készülékek közúti közlekedésben történő alkalmazása magában foglalja a hivatásos gépjárművezetők személyes adatainak feldolgozását. Az adatfeldolgozás nagyrészt földrajzi helymeghatározó eszközök és távoli kommunikációs eszközök alkalmazásán alapul, azaz olyan technológiákon, amelyek jelentős hatással vannak az egyén magánéletére és adatainak védelmére.
8. A javaslat ily módon szemmel láthatóan ellentétes a hivatásos gépjárművezetők magánéletének védelmével, különösen azért, mert lehetővé teszi hollétük állandó nyomon követését, és bevezeti az ellenőrző hatóságok általi távoli ellenőrzések lehetőségét, amelyek így folyamatosan közvetlen hozzáféréssel rendelkeznek a menetíró készülékekben tárolt adatokhoz. Ezenkívül a járművezetői kártya és a vezetői engedély tervezett egyesítése szintén hatást gyakorolhat a járművezetők adatai tekintetében jelenleg biztosított védelemre.
9. Ezért alapvető fontosságú, hogy az Európai Unióban a menetíró készülékeken keresztül megvalósuló adatfeldolgozás az EU adatvédelmi keretével összhangban történjen, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikkében, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 16. cikkében, valamint a 95/46/EK irányelvben (8) és a 2002/58/EK irányelvben (9) megállapítottaknak megfelelően.
10. Meg kell jegyezni, hogy a rendelet 1985-ben történt elfogadásakor az EU-ban nem létezett átfogó adatvédelmi keret. A rendelet jelenlegi felülvizsgálata így lehetőséget kínál arra, hogy a rendeletet összhangba hozzák a hatályos adatvédelmi rendszerrel.
11. Az európai adatvédelmi biztos különösen üdvözli, hogy a javaslatba egy preambulumbekendést és egy külön rendelkezést (10) építettek be az adatvédelemről. Az európai adatvédelmi biztos ugyanakkor megjegyzi, hogy e rendelkezések önmagukban nem oldják meg a javaslatban előterjesztett különböző intézkedések által felvetett valamennyi adatvédelmi kérdést. Ezért a javaslatot és a közleményben leírt kiegészítő intézkedéseket további garanciákkal kell kiegészíteni.
12. Az európai adatvédelmi biztos véleményében felhívja a figyelmet a javaslat számos olyan pontjára, amely adatvédelmi szempontból további mérlegelést igényel. Az európai adatvédelmi biztos különösen a következő kérdésekre összpontosít, amelyeket az alábbi II. szakaszban vizsgál meg:

(7) Az intelligens közlekedési rendszereknek a közúti közlekedés területén történő kiépítésére, valamint a más közlekedési módokhoz való kapcsolódására vonatkozó keretről szóló, 2010. július 7-i 2010/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv szerint, (HL L 207., 2010.8.6., 1. o.).

(8) Az Európai Parlament és a Tanács 1995. október 24-i 95/46/EK irányelve a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, (HL L 281., 1995.11.23., 31. o.).

(9) Az Európai Parlament és a Tanács 2002. július 12-i 2002/58/EK irányelve az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről („elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv”), (HL L 201., 2002.7.31., 37. o.).

(10) Lásd a javaslat (15) preambulumbekendését és 34. cikkét.

- i. a javaslat adatvédelmi rendelkezéseiben meghatározott általános adatvédelmi és biztonsági követelmények;
- ii. a menetíró készülékeken keresztül megvalósuló adatfeldolgozás arányossága;
- iii. az adatokhoz való hozzáférés módjai, és a menetíró készülékekben rögzített adatok további felhasználása; és
- iv. a járművezetői kártyák javasolt alkalmazása kapcsán felmerülő konkrét kérdések.

II. A JAVASLAT ELEMZÉSE

II.1. Általános adatvédelmi és biztonsági követelmények

Az adatkezelők, a tagállamok és a menetíró készülékek tervezői által végrehajtandó általános adatvédelmi intézkedések

13. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a 34. cikkben egy külön adatvédelmi rendelkezést építettek be a javaslatba. A 34. cikk egyértelműen hangsúlyozza a járművek és/vagy szállítási vállalkozások tulajdonosainak adatkezelőként meglévő azon felelősségét, hogy megfeleljenek az alkalmazandó adatvédelmi jogszabályoknak. Egyebek mellett ez megkívánja tőlük azt, hogy tájékoztassák a hivatásos gépjárművezetőket a menetíró készülékekben tárolt adataik feldolgozásáról, hozzáférést biztosítsanak számukra az adataikhoz, és helyesbítsék a helytelen vagy hiányos adatokat. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy ennek az adatfeldolgozásról nyújtott tájékoztatásnak ki kell terjednie az összes megvalósuló adatfeldolgozási tevékenységre, ezért üdvözli, hogy a javaslat 5. cikkének (6) bekezdése kifejezetten előírja az adatkezelők számára, hogy tájékoztassák a járművezetőt az ellenőrző hatóságok általi távoli ellenőrzés lehetőségéről. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza továbbá, hogy a 95/46/EK irányelv 18–20. cikkével összhangban az adatkezelőknek értesíteniük kell a felügyelő hatóságokat az adatfeldolgozásról.
14. Ez a rendelkezés emellett különös hangsúlyt helyez a tagállamok és a független felügyelő hatóságok azon kötelezettségére, hogy biztosítsák, hogy a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekben tárolt személyes adatok feldolgozása a vonatkozó adatvédelmi jogszabályokkal összhangban történjen. Ehhez a tagállamoknak egyedi intézkedéseket kell elfogadniuk az olyan különleges technológiák alkalmazására vonatkozóan, mint a globális navigációs műholdrendszer (GNSS), a távoli kommunikáció és az ITS-interfészek, vagy a járművezetői kártyákra vonatkozó információk elektronikus cseréje és az adatok szállítási vállalkozások általi tárolása tekintetében. Amennyiben lehetséges, az ilyen intézkedések elfogadása előtt egyeztetni kell a tagállami adatvédelmi hatóságokkal az alkalmazandó adatvédelmi követelményeknek megfelelő keretek kidolgozása érdekében.
15. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a javaslat magában foglalja a beépített adatvédelem fogalmát, azaz előírja, hogy a „menetíró készüléket úgy kell kialakítani, hogy biztosítsa a magánélet tiszteletben tartását”. Az európai adatvédelmi biztos kiemeli, hogy a digitális menetírókat már a kezdetektől fogva oly módon kell megtervezni, hogy biztosítható legyen a magánélet és az adatok védelme. Ezeknek a magánélet tiszteletben tartását biztosító lépéseknek tükröződniük kell az IB. mellékletben foglalt műszaki előírások aktualizálásában.
16. Mindazonáltal, amint azt a fenti 11. bekezdés is hangsúlyozza, a javaslat 34. cikke és (15) preambulumbekzdése önmagában nem jelent megoldást a menetíró készülékek használatával kapcsolatos valamennyi adatvédelmi aggályra. Ezért az európai adatvédelmi biztos ebben a véleményben hangsúlyozza, hogy további intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy a menetíró készülékekben biztosítsák az adatvédelem megfelelő szintjét.

A javaslat nem határozza meg megfelelően a menetíró készülékek használatával kapcsolatban betartandó biztonsági követelményeket

17. Az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy a javaslat különböző részeiben és a 15. cikkben a digitális menetíró készülékek tekintetében meghatározott biztonsági követelmények nem megfelelőek. Ezenkívül az európai adatvédelmi biztos rámutat, hogy a javaslat több technológia alkalmazását is bevezeti a „digitális menetíró készülékek új típusának” létrehozása érdekében, amelynek tekintetében a jelenlegi IB. melléklet már elavultnak tekinthető, mivel sem releváns műszaki előírásokat, sem megfelelő biztonsági intézkedéseket nem tartalmaz.
18. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy az ipar hátrányt szenvedhet a nem egyértelmű jogi keret miatt, amely egy olyan módosított rendelet elfogadásából adódik, amely számos olyan

technológiai változást vezet be, amelyek műszaki előírásai nem szerepelnek a meglévő, már elavultnak tekinthető mellékletekben. Ebből fakadóan fennáll annak a veszélye, hogy az ipar a műszaki előírások frissítéseig a magánélet tisztéletben tartásával ellentétes intézkedéseket dolgoz ki, és ez a veszély mindaddig fennáll, amíg tart az említett mellékletek felülvizsgálati folyamata, azaz 2014 végéig.

19. Az európai adatvédelmi biztos határozott javaslata, hogy a menetíró készülékekben alkalmazandó minden új technológiai elem bevezetését (GNSS, távoli kommunikáció, ITS) a magánélet védelmére gyakorolt hatások vizsgálatának kell kísérnie, a magánélet védelme tekintetében az e technológiák alkalmazása kapcsán felmerülő kockázatok értékelése érdekében.
20. Az európai adatvédelmi biztos ezenkívül egy külön cikk beillesztését javasolja a javaslatba arról, hogy milyen szintű biztonságot kell megvalósítani a menetíró készülékek kifejlesztésének és használatának valamennyi szakaszában (nem csak a tervezési és a beépítési szakaszban, hanem – ami ennél fontosabb – a készülékek használata során). Ennek a cikknek a következőket kell hangsúlyoznia:
 - megfelelő biztonsági intézkedéseket kell elfogadni az adatok titkosságának megőrzése érdekében, és hogy biztosítsák az adatok integritását, illetve a csalás és a jogellenes manipulálás megelőzését,
 - az adatfeldolgozás teljes folyamata során – amely nem csak a menetíró készüléket és magukat a kártyákat foglalja magában, hanem a távoli kommunikációt lehetővé tévő rendszert és GNSS-eszközök alkalmazását is – tisztéletben kell tartani a 95/46/EK irányelv 17. cikkében foglalt biztonsági előírásokat,
 - az elszámoltathatóság érdekében tisztázni kell, hogy a független értékelők miként végzik a munkájukat,
 - mindenféle technológiai újítás bevezetése előtt vizsgálatot kell végezni a magánélet védelmére gyakorolt hatasokról.
21. A helyes adatvédelmi gyakorlatok előmozdítása érdekében hasznos lehet, ha az európai adatvédelmi biztos és a 29. cikk alapján létrehozott adatvédelmi munkacsoport szerepelne a javaslat 41. cikkében előírányzott menetírókészülék-fórum résztvevői között.

II.2. Az adatfeldolgozás arányossága

A javaslat nem határozza meg tisztán és egyértelműen az adatfeldolgozás módjait, amire a rendelet IB. mellékletének későbbi módosításával kerülhet sor

22. A javaslat pontatlanul és bizonytalanul fogalmaz számos adatfeldolgozási mód tekintetében, amelyeket azonban tisztázni kell annak biztosítása érdekében, hogy ezek az intézkedések összhangban legyenek a 95/46/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének c) pontjában megállapított arányosság elvével. Ez különösen vonatkozik a menetíró készülékekkel és földrajzi helymeghatározó eszközök alkalmazásával feldolgozott és tárolt adattípusokra, az ilyen adatok maximális megőrzési idejére, illetve arra, hogy kik és milyen adatokhoz férhetnek hozzá, különösen a távoli kommunikációs eszközök alkalmazása esetén.
23. A rendelet IB. melléklete az adatfeldolgozásra vonatkozóan jelenleg számos előírást tartalmaz, ám ez a melléklet már elavultnak tekinthető, és azt a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusai révén a későbbiekben felül fogják vizsgálni. Tehát nincs jogbiztonság azzal kapcsolatban, hogy a tervezett adatfeldolgozás összhangban lesz-e az arányosság feltételeivel, mivel számos intézkedésről csak később, szabályozó bizottságokban születik döntés. Ezenkívül fennáll annak a veszélye, hogy a mellékletek módosításának ideje alatt az ipar kidolgozza a saját rendszereit, ami ellentmondásokhoz vezethet.
24. Az európai adatvédelmi biztos nem támogat egy ilyen megközelítést, és azt javasolja, hogy magában a javaslatban tisztázzák az adatfeldolgozás általános módjait, és a melléklet csak a pontos részletekkel foglalkozzon. Az európai adatvédelmi biztos sajnálja, hogy a javaslat már nem tartalmazza a digitális menetíró készülékekkel gyűjtendő, illetve azokban tárolandó adatok kategóriáinak meghatározását, jóllehet a javaslat korábbi és az európai adatvédelmi biztosnak továbbított változatának 5. cikke ezt pontosan meghatározta (pl.: a jármű mozgása és sebessége, az idő mérése, a járművezető napi munkaidejének indulási és érkezési helye, a járművezető személyazonossága, a járművezető tevékenysége, események és hibák). A javaslat 34. cikkének (3) bekezdése most mindössze azt írja elő, hogy „csak a feldolgozáshoz szigorúan szükséges adatokat szabad feldolgozni”, és nem határozza meg pontosan a feldolgozásra kerülő adattípusokat.

25. Az európai adatvédelmi biztos nyomatékosan ajánlja, hogy az adatfeldolgozás általános módjait határozzák meg a rendelet szövegében, amelyet – a mellékletek elfogadásával ellentétben – a rendes jogalkotási eljárás keretében hagynak jóvá. Ez a megközelítés segít abban, hogy nagyobb jogbiztonságot biztosítsanak a hivatásos gépjárművezetők számára, ami alátámasztaná az adatok bíróságokon történő jogos felhasználását.
26. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy kellőképpen mérlegelni kell az arányosság elvét is az IB. mellékletnek a technológiai fejleményekhez való hozzáigazításakor. Az európai adatvédelmi biztos erőteljesen javasolja, hogy egyeztessenek vele a rendelet IB. mellékletének módosítása során. Az európai adatvédelmi biztos úgy véli, hogy e módosítást mielőbb végre kell hajtani annak biztosítása érdekében, hogy a harmonizált műszaki előírásokat az ipar alkalmazza a menetíró készülékek tekintetében.

Földrajzi helymeghatározó eszközök alkalmazása és helymeghatározó adatok rögzítése

27. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy a javaslat (5) preambulumbekendése értelmében a földrajzi helymeghatározó eszközöktől származó adatok rögzítése indokolt az ellenőrzést végző tisztviselők ellenőrzések során történő támogatásához. Tekintettel a 95/46/EK irányelv 6. cikke (1) bekezdésének b) pontjában megállapított célhoz kötöttség elvére, az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a menetíró készülékekkel rögzített helymeghatározó adatok semmilyen más összeférhetlen célra nem használhatók fel.
28. Jóllehet a javaslat 4. cikke értelmében csak két konkrét helymeghatározó adatot kell rögzíteni (a napi munkaidő indulási és érkezési helyének meghatározása), az európai adatvédelmi biztos értelmezése szerint a földrajzi helymeghatározó eszközök használata lehetővé teszi a jármű – és ekképpen a járművezető – helyzetének folyamatos meghatározását. Ez számos célt szolgálhat, például a sebesség és az irány nyomon követését, annak ellenőrzését, hogy a jármű mozgásban van-e, stb. Tekintettel a javaslat 4. cikkére és a célhoz kötöttség elvére, az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy az adatok ilyen célú felhasználása nem megengedett. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy az eszközök azon közvetlen és elsődleges célból való beszerelése és alkalmazása, hogy a munkáltatóknak lehetőségük nyíljon távolról és valós időben nyomon követni alkalmazottjaik cselekvéseit és hollétét, nem megengedhető.

II.3. A digitális menetíró készülékek által rögzített adatokhoz való hozzáférés és azok további felhasználása

29. A menetíró készülékben tárolt adatokhoz bármikor hozzáférés biztosítható i. az ellenőrző hatóságok számára ellenőrzések céljára és ii. a vonatkozó vállalkozás számára, hogy teljesíteni tudja jogi kötelezettségeit, különösen a javaslat 28. és 29. cikkében foglaltakat. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a felhasználó típusától és/vagy személyazonosságától függetlenül korlátozott adathozzáférési jogokat határoztak meg.

Az ellenőrző hatóság általi távoli ellenőrzés

30. A (6) preambulumbekendés értelmében az ellenőrzési célú távoli kommunikáció indokolt, mivel elősegíti a célzott közúti ellenőrzéseket és lehetővé teszi a szállítási vállalkozások véletlenszerű ellenőrzések miatti adminisztratív terheinek csökkentését. Az európai adatvédelmi biztos megérti, hogy hasznos dolog egy ilyen intézkedés bevezetése, de emlékeztet arra, hogy megfelelő biztosítékokat kell létrehozni, figyelembe véve azokat a kockázatokat, amelyek a magánélet tisztéletben tartásával kapcsolatban felmerülnek a menetíró készülékben tárolt információkhoz való ilyen folyamatos távoli hozzáférés esetén.
31. E tekintetben az európai adatvédelmi biztos elégedetten veszi tudomásul, hogy a javaslat 5. cikke számos fontos biztosítékot ír elő, különösen azt, hogy i. az ilyen távoli hozzáférés lehetősége csak az illetékes ellenőrző hatóságok számára biztosított, ii. a kommunikáció során az ellenőrző hatóságokkal közölt adatokat a célzott közúti ellenőrzésekhez szükséges adatokra kell korlátozni, iii. a távoli ellenőrzések során begyűjtött adatokat csak egy egyértelműen meghatározott, rövid, kétórás időtartamig tárolhatják, iv. a jármű tulajdonosa vagy üzemben tartója felelős azért, hogy tájékoztassa a járművezetőt a távoli kommunikáció lehetőségére, v. megfelelő biztonsági intézkedéseket kell végrehajtani az adatok integritása és a hitelesítés biztosítása érdekében.
32. Az európai adatvédelmi biztos szerint azonban nem kellőképpen egyértelmű, milyen adatokat lehet közölni a távoli kommunikáció során. Annak biztosítása érdekében, hogy az ellenőrző hatóságok számára nem továbbítanak túlzottan nagy mennyiségű adatot, az európai adatvédelmi biztos az 5. cikk (3) bekezdésének átfogalmazását javasolja. Az európai adatvédelmi biztos szerint a nem közzétett adatok felsorolása helyett az 5. cikk (3) bekezdése sorolja fel mindenre kiterjedően azokat az adatokat, amelyek továbbíthatók.
33. Ami a szankciókat illeti, az európai adatvédelmi biztos azt is hangsúlyozza, hogy az ellenőrzési célú távoli kommunikáció nem eredményezheti automatikus bírságok vagy büntetések kiszabását a járművezetőre vagy a vállalkozásra. Mivel a tényleges távoli ellenőrzés anélkül történik, hogy ismernék az érintett személyt, megfelelő lépéseket kell tenni a döntés meghozatala előtt. A távoli ellenőrzést ezért előzetes intézkedésnek kell tekinteni, amelyet a járművezető jelenlétében elvégzett alapos ellenőrzés követhet, amennyiben az ellenőrzést végző tisztviselők az előzetes szakaszban valamilyen szabálytalanságot fedeznek fel.

Határon átnyúló adatközlés

34. A Bizottság közleménye jelzi, hogy számos harmadik ország alkalmazza a közúti szállításra vonatkozó rendeletek és a menetíró készülékekről szóló rendelet alapelveit. A javaslat jelenlegi változata nem tartalmaz utalást a menetíró készülékek adatainak nemzetközi cseréjére. Egyértelművé kell tenni a javaslatban, hogy terveznek-e adatközlést harmadik országok hatóságai számára, amely esetben megfelelő adatvédelmi biztosítékokra lesz szükség, hogy garantálják a megfelelő szintű védelmet az adatok e harmadik országokba történő továbbítása során, a 95/46/EK irányelv 25. és 26. cikkével összhangban.

Az adatok további felhasználása az intelligens közlekedési rendszerek (ITS) keretében

35. A menetíró készülékeknek az intelligens közlekedési rendszerek alapvető részévé tétele számos adatvédelmi és a magánélet védelmével kapcsolatos kérdést vet fel, amelyeket az európai adatvédelmi biztos kiemelt az intelligens közlekedési rendszerekről szóló irányelvről kiadott véleményében ⁽¹⁾.
36. A menetíró készülék által rögzített vagy előállított adatok további feldolgozására az intelligens közlekedési rendszerek alkalmazásaiban történő felhasználás céljából csak akkor kerülhet sor, ha a további adatfeldolgozás nem összeegyeztethetetlen az adatgyűjtés eredeti céljával. Ezt eseti alapon kell megvizsgálni.
37. Az adatkezelőknek gondoskodniuk kell arról, hogy a menetíró készülék adatainak intelligens közlekedési rendszerek alkalmazásaiban való felhasználás céljából történő további feldolgozása a 95/46/EK irányelv 7. cikkében felsorolt jogalapok egyike alapján történjen. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a megadott jogalapok közül a járművezető hozzájárulása nehezen alkalmazható, figyelembe véve a foglalkoztatási keretet, amelyben az adatfeldolgozási műveletekre sor kerül. A járművezetőkre nyomást gyakorolhatnak munkáltatóik bizonyos ITS-alkalmazások használata érdekében, amihez a járművezetők így nem adják valódi, szabad hozzájárulásukat ⁽²⁾.
38. Ezért az európai adatvédelmi biztos a javaslat 6. cikke (2) bekezdésének módosítását javasolja a következő módon: a „járműveket olyan menetíró készülékkel kell felszerelni, amely rendelkezik a rögzített vagy előállított adatok intelligens közlekedési rendszeralkalmazásokkal történő használatát lehetővé tevő harmonizált interfésszel. A menetíró készülékben rögzített adatok további felhasználása csak akkor megengedhető, ha a járművezető szabad akaratából hozzájárulását adta az ilyen további adatfeldolgozáshoz, és ha teljesülnek a 95/46/EK irányelv 6. cikkében meghatározott egyéb követelmények”.
39. Az európai adatvédelmi biztos ezenkívül hangsúlyozza, hogy a menetíró készülék által tárolt vagy előállított adatok összességét nem szabad automatikusan hozzáférhetővé tenni más ITS-alkalmazásokban történő felhasználásra, kivéve azokat, amelyek szigorúan véve szükségesek az adott ITS-alkalmazásban való feldolgozáshoz. Ezt különösen a javaslat 6. cikkének (3) bekezdésében kell hangsúlyozni. Az európai adatvédelmi biztos javasolja, hogy minden egyes alkalmazás tekintetében egyedileg meg kell vizsgálni a magánéletre gyakorolt hatásokat, hogy meghatározzák, szigorúan véve milyen adatokra van szükség az adatfeldolgozáshoz, illetve az ilyen adatok megőrzésének maximális időtartamát.

II.4. Járművezetői kártyák*A járművezetői kártyák egyesítése a vezetői engedéllyel*

40. A 27. cikk a járművezetői kártyák funkcióinak a vezetői engedéllyel való egyesítését irányozza elő. Figyelembe véve a járművezető tevékenységeiről rögzített információk potenciális mennyiségét, a járművezetői kártya több, mint egy egyszerű személyazonosító kártya, amely igazolja, hogy az adott személy hivatásos gépjárművezető. Ezért adatvédelmi szempontból sokkal beavatkozóbba jellegű, mivel célja az, hogy ellenőrizze az adott személy szociális jogszabályoknak való megfelelését a közúti közlekedési ágazatban.
41. E kártyának a vezetői engedéllyel való egyesítése adatvédelmi aggályokat vet fel, különös tekintettel a célhoz kötöttség és az arányosság elvére. Ezenkívül a járművezetői kártya vezetői engedéllyel

⁽¹⁾ Az európai adatvédelmi biztos 2009. július 22-i véleménye az intelligens közlekedési rendszerek alkalmazásának európai bevezetésére vonatkozó cselekvési tervről szóló bizottsági közleményről és az azt kísérő, az intelligens közlekedési rendszereknek a közúti közlekedés területén történő kiépítésére, valamint a más közlekedési módokhoz való kapcsolódására vonatkozó keret megállapításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslatról, HL C 47., 2010.2.25., 6. o.
http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2009/09-07-22_Intelligent_Transport_Systems_HU.pdf

⁽²⁾ Lásd a 29. cikk alapján létrehozott adatvédelmi munkacsoport 15/2011. számú véleményét a hozzájárulás fogalom-meghatározásáról: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp187_hu.pdf

való beépítésének szükségességét és hasznát nem bizonyították kellőképpen. Különösen azt nem bizonyították, hogy ez az egyesítés lenne a csalás és a járművezetői kártyákkal való visszaélések elleni küzdelem legjobb módja. Az európai adatvédelmi biztos azt ajánlja, hogy ezt az egyesítést csak azután irányozzák elő, hogy megvizsgálták a magánélet védelmére és a biztonságra gyakorolt hatásokat. Ezt egyértelműen meg kell említeni a javaslat 27. cikkében.

42. Ezenkívül az ilyen integráció a vezetői engedélyekről szóló 2006/126/EK irányelv módosítását vonja maga után, amelyre vonatkozóan a Bizottság javaslatot terjeszt elő. Figyelembe véve az ilyen módosításokkal kapcsolatban felmerülő adatvédelmi szempontokat, az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy szeretné, ha e javaslattal kapcsolatban egyeztetnének vele.

A járművezetői kártyákra vonatkozó információcseré a TACHONET-en keresztül

43. A járművezetői kártyákkal kapcsolatos információkat elektronikusan kicserélik a nemzeti elektronikus nyilvántartásokon keresztül a járművezetői kártyák kibocsátása előtt, annak ellenőrzése érdekében, hogy a kérelmező még nem rendelkezik ilyen kártyával. Ez az információcseré egy meglévő rendszeren, a TACHONET-en keresztül valósul meg. A 26. cikk biztosítja a jogalapot ehhez az elektronikus információcseréhez. Az európai adatvédelmi biztos üdvözlö, hogy a nyilvántartásokban tárolt konkrét személyes adatokat egyértelműen meghatározzák a javaslat 26. cikkében, csakúgy mint azok megőrzési időtartamát és azt, hogy kik rendelkeznek hozzáféréssel az adatokhoz. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy a TACHONET-ben történő adatfeldolgozás minden általános módját meg kell határozni ebben a cikkben, és kizárólag a tisztán műszaki jellegű előírásokat kell végrehajtási aktusok keretében elfogadni.
44. Az európai adatvédelmi biztos megjegyzi, hogy nem kellően egyértelmű a Bizottságnak az elektronikus nyilvántartások összekapcsolásában betöltött szerepe. Hangsúlyozza, hogy ezt a szerepet pontosabban meg kell határozni a javasolt végrehajtási aktusokban. Azt is hangsúlyozza, hogy amennyiben ez a szerep a személyes adatok Bizottság általi feldolgozását foglalná magában, az ilyen adatfeldolgozásnak a 45/2001/EK rendelettel összhangban kell történnie.

III. KÖVETKEZTETÉS

45. Az európai adatvédelmi biztos üdvözlö, hogy egyeztettek vele e javaslatról, amely igen látható módon ellentétes a hivatásos gépjárművezetők magánélethez való jogával. Az európai adatvédelmi biztos különösen üdvözlö, hogy egy külön adatvédelmi rendelkezést építettek be a javaslatba. Az európai adatvédelmi biztos ugyanakkor megjegyzi, hogy e rendelkezés önmagában nem képes megoldani a javaslatban előterjesztett intézkedések által felvetett valamennyi adatvédelmi kérdést. Ezért a javaslatot és a közleményben leírt kiegészítő intézkedéseket további garanciákkal kell kiegészíteni.
46. Az európai adatvédelmi biztos szerint a menetíró készülékekkel történő adatfeldolgozás általános módjait magában a javaslatban kell meghatározni, nem pedig a rendelet mellékleteiben. Az adatfeldolgozás legfőbb szempontjait magában a javaslatban kell kifejteni, például a menetíró készülékekben és a földrajzi helymeghatározó eszközökkel rögzített adatok típusait, azt, hogy kik férhetnek hozzá az adatokhoz, és az adatok megőrzésének időtartamát. A rendelet mellékleteinek csak tisztán technikai részletekkel kell szolgálniuk azon általános elvekkel kapcsolatban, amelyeket maga a rendelet meghatároz.
47. Az európai adatvédelmi biztos ezenkívül megjegyzi, hogy a hatályos melléletek elavultnak tekinthetők, ami eltéréseket eredményezhet abban, ahogyan az ipar a menetíró készülékeket fejleszti. A javaslat számos technológiai újítást vezet be, amelyre vonatkozóan a rendelet meglévő mellékletei nem tartalmaznak érvényes műszaki előírásokat. Fennáll annak a veszélye, hogy miközben folyamatban van a rendelet mellékleteinek módosítása, az ipar a magánélet tiszteletben tartásával ellentétes kereteket dolgoz ki. Az európai adatvédelmi biztos nyomatékosan kéri a Bizottságot, hogy a lehető legrövidebb időn belül módosítsa a rendelet mellékleteit.
48. Az európai adatvédelmi biztos a következő módosítások bevezetését javasolja a javaslatban:
- egy külön rendelkezés belefoglalása a menetíró készülékek tekintetében elérendő biztonsági színtről, és annak előírása, hogy mindenféle technológiai újítás bevezetése előtt vizsgálatot kell végezni a magánélet védelmére gyakorolt hatásokról,
 - a folyamatos földrajzi helymeghatározás alkalmazását indokoló konkrét és jogszerű célok egyértelmű meghatározása. A javaslatban egyértelműen meg kell határozni, hogy az eszközök azon közvetlen és elsődleges célból való beszerelése és alkalmazása, hogy a munkáltatóknak lehetőségük nyíljon távolról és valós időben nyomon követni alkalmazottjaik cselekvéseit és hollétét, nem megengedett,
 - az 5. cikk (3) bekezdésében azon adatok mindenre kiterjedő felsorolása, amelyeket közölni lehet az ellenőrző hatóságokkal, és annak biztosítása, hogy a távoli ellenőrzések nem vezetnek automatikus szankciók alkalmazásához,

- annak tisztázása, hogy sor kerül-e határon átnyúló adatközlésre harmadik országok ellenőrző hatóságai számára, és ha igen, megfelelő adatvédelmi biztosítékok elfogadása a 95/46/EK irányelv 25. és 26. cikkének való megfelelés biztosítása érdekében,
 - annak előírása, hogy az adatkezelőknek gondoskodniuk kell arról, hogy a menetíró készülékekben rögzített adatok ITS-alkalmazásokban való felhasználás céljából történő további feldolgozása a 95/46/EK irányelvvel összhangban történjen, és különösen arról, hogy a hivatásos gépjárművezetők kifejezett és szabad hozzájárulásukat adják ehhez, valamint hogy a további adatfeldolgozás nem összeegyeztethetetlen az adatgyűjtés eredeti céljával. Ezenkívül a 6. cikk (3) bekezdésében hangsúlyozni kell, hogy a menetíró készülékben tárolt adatokhoz való hozzáférés csak abban az esetben lehetséges, amennyiben az szigorúan véve szükséges az adott ITS-alkalmazásban való feldolgozáshoz,
 - annak előírása a 27. cikkben, hogy a járművezetői kártyáknak a vezetői engedéllyel való egyesítését csak azután kell előírni, hogy megvizsgálták a magánélet védelmére és biztonságra gyakorolt hatásokat,
 - a Bizottság által a járművezetői kártyákra vonatkozó, a nemzeti elektronikus nyilvántartásokon keresztül megvalósuló információcseré terén betöltött szerep és az adatcseré módjainak további pontosítása.
49. Az európai adatvédelmi biztos felszólítja a tagállamokat, hogy egyeztessenek az adatvédelmi felügyeleti hatóságokkal, mielőtt a menetíró készülékekre vonatkozóan nemzeti intézkedéseket fogadnak el, különös tekintettel a földrajzi helymeghatározó eszközök használatára, a távoli kommunikációra, az ITS-interfészekre és a TACHONET-re vonatkozó intézkedésekre.
50. Annak biztosítása érdekében, hogy a Bizottság további kiegészítő intézkedéseiben megfelelően figyelembe vegyék az adatvédelmi követelményeket, az európai adatvédelmi biztos kéri, hogy vegyék fel a menetírókészülék-fórum résztvevőinek listájára, valamint egyeztessenek vele az IB. melléklet módosításával és a vezetői engedélyekről szóló 2001/126/EK irányelv módosításáról szóló javaslattal kapcsolatban.

Kelt Brüsszelben, 2011. október 5-én.

Giovanni BUTTARELLI
az európai adatvédelmi biztos helyettese
